

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

R. 1874 daroval Aron Bondy pozemky, jež kolem hřbitova koupil, n. o., jež je jen pohřebnímu bratrstvu k účelům hřbitovním smí zaprodati.

Prvním star. „*Nér Tomid Chevre*“ byl Jos. Guth, a to až do r. 1839. Po něm byl star. Markus Stern, jemuž vydatně pomáhal Simon Federer, mag. chirurgiae v U. J. R. 1867 stal se star. pohř. bratrstva Isák Federer a po něm 1876 Bernard Federer, jeho syn. S B. Federerem do výboru byli zvoleni: Abraham Kraus z Rataj, Vilém Pick z Karlovic, Alois Stern, S. Baumann, Aron Bondy, Leop. Stránský ze Sázavy a Josef Schwarz, star. náb. obce, co virilista. B. Federer zvolen opětně v letech 1878, 1881, 1884, 1887, 1890 star. bratrstva. R. 1885 stal se kustodem bratrstva Marek Weil. Dne 12. listopadu 1890 jmenován Šal. Baumann, městský lékař v U. J., čestným členem pohř. bratrstva. Dlouho však z pocity té se netěšil, zemř. dne 23. října 1892, želen jsa všemi členy tohoto spolku, jemuž oddán byl tělem i duší.

Dne 8. listop. 1893 zvolen star. bratrstva Leopold Jelínek. Bern. Federer byl 17 roků star. a zastával úřad svůj poctivě a nezištně. Jemu hlavně děkuje obec za vzorný pořádek na hřbitově a za ladnou úpravu tohoto posvátného místa. Federer i Baumann učinili vše, aby bratrstvo zajistili finančně, při tom však nikdy se nešetřilo, kde pořádkem a vzornou úpravou hřbitov náš vynikati měl nad jiné. B. Federer nezvolen 1893 proto do výboru, protože jeho protistrana v obci přičiněním jeho do představenstva obce zvolena nebyla. Odevzdal na jmění bratrstva 1652 zl. 99 kr. Od r. 1893 vedou se zápisy bratrstva česky a úřadování je rovněž české. Výbor v letech 1893—1896 staral se všemožně udržovati zavedený již vzorný pořádek a dosáhl též plných úspěchů. Nemožno zde opominouti skvělých služeb, jež bratrstvu prokázali členové výboru Berthold Schulhof a Bohumil Meisl, tehdejší majitelé hořejšího mlýna. Nejen že vždy cestu úvozem ke mlýnu spravovali, že svým nákladem vystavěli před hrází rybníku dřevěný most, ale i z polí za mlýnem odkopatí dali značnou část, aby rozšířili cestu místy neschůdnou a nebezpečnou. Jich obětavost bude zachována povždy ve vděčné upomínce.

Na valné hromadě 5. listop. 1896 zvolen opětně Leop. Jelínek star. a v téže schůzi Aron Bondy čestným členem. R. 1897 změněny stanovy bratrstva a mimo jiné důležité opravy starých stanov stanoveno též, že jednací řeč je česká. Když v r. 1899 hejtmanství si vyžádalo hřbitovní řád, vypracoval jej MUDr. Jul. Fischer. V r. 1907 se vzdal Leopold Jelínek svého úřadu a star. bratrstva se stal dr. Fischer, městský lékař v U. J.

Do výboru bratrstva byli zvoleni v r. 1899: Star. Leop. Jelínek, náměstkem Abr. Hoffmann, jednatel Boh. Meisl, členy dr. Jul. Fischer, Josef Dub (Ouzice), Adolf Spiegl (Staňkovice), Josef Berner, Z. Friedländer.

V r. 1899 byla založena zvláštní chudinská pokladna, již vedl Jakub Federer a do níž plynou všechny dary u tory slíbené. V t. r. odstěhoval se do Prahy horlivý člen obce Bernard Schulhof.

Při valné hromadě bratrstva upuštěno po prvé od pořádání obvyklé hostiny. Částka takto ušetřená byla věnována opravě a rozšíření hřbitova. R. 1907 se takto stalo. Hřbitov rozšířen na stranu východní, ostatní zdi a domek hrobníkův opraveny za 3225 K 10 h.

R. 1907 se vzdal úřadu star. bratrstva L. Jelínek a zvolen MUDr. Julius Fischer, jenž ukončil úpravu a vnitřní výzdobu na hřbitově, osázel novou část stromy, upravil nové cesty a schody, vše to nákladem vlastním.

Dne 29. března 1911 zemř. Abraham Hoffmann, po dlouhá léta člen předst., předs. synagogy a nám. starosty pohř. bratrstva. Tento spolek mu vypravil pohřeb na svůj náklad a jméno zesnulého zapsáno do knihy „*Keren kajemet*“ na uctění památky tohoto velmi zasloužilého muže.

Pohř. bratrstvo oslavilo dne 8. prosince 1929 slavnostní valnou hromadou, při níž slavnostní kázání pronesl rb. kolínský dr. Richard Feder, a hostinou („*sude*“), pořádanou dámským spolkem, stoleté trvání bratrstva. Po šesté zvolen star. dr. Fischer.

Matrika byla zal. v r. 1811. První byl zapsán Aron Bondy, pozdější star. n. o. Matrikářem byl do r. 1839 Josef Guth, po něm vedl ji rb. Stein. Po smrti Steinově prozatimně spravoval matriku Markus Weil, kustos obce. R. 1886 byla svěřena správa Šal. Baumannovi, jenž ji vedl do své smrti a potom ji převzal Adolf Löwy. Nová matrika byla zal. 1896 a vede se česky. R. 1899 zakoupena za 136 zl. xyolithová pokladna na matriku.

Israel. dobročinný spolek dám byl zal. v r. 1830—1835. Jeho účelem jest podporovati chudé ženy a nevěsty a přispívati na kostel. Předsedkyní byly paní Guthová, Ludmila Sternová, Federerová, choť Isáka Federera, Jindřiška Federerová, choť Bernarda Federera a po resignaci její (1893) Eliška Baschová. V r. 1897 zvolena po resignaci Karolína Adlerová. Nyní předsedá spolku Františka Fischerová, choť lékaře.

Náboženská škola.

Až do r. 1849 vyučovány byly děti žid. zde jen soukromně v bytech rabínů, a to skoro jen herbejštině, Písmu svatému po příp. jeho komentářům a náboženství. Uč. byli až do r. 1812 rb. Mojžíš Singer, do r. 1822 rb. Wolf Elsass, konečně rb. Šalomoun Stein, jenž zemř. r. 1886. Vlastně žena rb. Steina byla učitelem.

Rb. Šalomoun Stein

Teprve r. 1849 (23. dubna) zal. tu spolek ku zřízení řádné školy a řádného vyučování. Stanovy jsou zachovány a tvoří přílohu kroniky mezi str. 62 a 63.

Prvními členy spolku byli: Markus Stern, star. spolku a školy, Simon Federer pokladníkem spolku a dozorcem nad vyučováním, Jakub Dub, Isák Federer, Joachym Hoffmann, Samuel Freund, Aron Hoffmann, Benjamín Sinek, Mojžíš Veleminský, Aron Bondy, Škvrnov, Isák Friedländer, Josef Guth, Josef Ružička, Aron Bondy, Rauch v Staňkovicích, Dub v Smilovicích.

Škola otevřena dne 1. května 1849. První uč. byl Sinek, jenž měl roční plat 720 zl. šajnú. Češtině vyučoval uč. obecné školy Drož. Od 1. května 1851 stal se uč. M. Fischer, jenž působil do r. 1861. Když té doby dětí nápadně ubývalo, uč. Fischer vida, že by se nadále neutržel, stal se cestující-